

Motion till riksdagen

1987/88:Jo723

av Sten Svensson (m)

om ersättningsmark vid expropriation för naturreservat, m. m.

Vid planering och genomförande av naturvårdsobjekt bildas i regel tillfälliga naturreservat. När vederbörande länsstyrelse förbjuder avverkning inom det för reservatsbildning tänkta området, vållar detta betydande svårigheter för berörda markägare; dessa markägare får inte någon ersättning för uteblivna inkomster från skogsavverkningen. Förfarandet regleras i flera lagar med inbördes olika bestämmelser för dispensförfarande och handläggning av överklagningsärenden. Tidsutdräkten för sådan handläggning är regelmässigt orimligt lång och oacceptabel från rättssäkerhetssynpunkt.

Andra exempel på intrång som jag vill peka på i denna motion är exploatering av mark för skjutfältsändamål och åtgärder för att restaurera sjöar och vattendrag. Motsvarande bör även gälla vid intrång för kommunikationsändamål, dvs. anläggande av vägar, mark för spårbunden trafik samt flygfält. Även om det förefaller möjligt att förenkla bestämmelserna, kvarstår dock principfrågan, dvs. när markägarna skall få ersättning för det intrång som samhället påbjuder, med andra ord vilka kostnader för naturvärden skall den enskilde markägaren svara för, och vad och när skall staten betala?

Enligt min mening måste det ankomma på staten att tillerkänna berörda markägare skälig ersättning. En entydig lagstiftning är i detta avseende ett oavvisligt krav. Härigenom skulle två fördelar nås, dels skulle markägarna — som ofta mot sin vilja får avstå från marken i fråga — erhålla en rättvis kompensation för det intrång som de åsamkas, dels skulle ersättningen fungera som en bättre prövning och prioritering. Betydelsen härav kan inte nog värderas i nuvarande samhällsekonomiska läge.

Enligt min mening bör vid planering av naturvårdsområden, reservat och översiktliga planer m. m. ett nära samarbete initieras redan i inledningsskedet mellan myndigheter och berörda parter. Detta samarbete bör även inkludera överenskommelser beträffande ansvarsfördelning och underhållskostnader. Vid genomförandet av nya naturvårdsobjekt måste klarhet vinnas om att ägarna kan erhålla ersättningsmark vid intrång eller nyetablering. En nyckelfråga är därvid att markägarna hålls skadeslösa. Alla som så önskar bör erhålla likvärdig ersättningsmark i så stor utsträckning som möjligt. Det måste enligt min mening vara klart att ersättningsmark erbjuds innan principbeslut fattas om åtgärden i fråga.

Jag efterlyser därför i detta sammanhang generella förbättringar för att

hålla berörda brukare och deras anställda skadeslösa under den tid som erforderliga utredningar och beslutsprocesser i dylika ärenden tar i anspråk. Dessutom blir det ett snabbare förlopp genom denna form av samverkan, vilket kan ge värdefulla samhällsekonomiska och naturvårdsmässiga fördelar.

Mot. 1987/88
Jo723

Hemställan

Men hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär översyn av bestämmelserna för dispensförfarande och handläggning av överklagningsärenden i frågor som angivits i motionen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att berörda markägare skall tillerkännas skälig ersättning för det intrång som bildandet av tillfälliga naturreservat medför,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ersättningsmark bör garanteras berörda markägare vid bildandet av naturreservat eller vid motsvarande former av intrång på enskilt ägd mark.

Stockholm den 13 januari 1988

Sten Svensson (m)